

Premiera w Teatrze im. Jaracza

Przyznaję z pewnym zakłopotaniem, że wkraczam oto na teren dość mało sobie znany. Nigdy nie czytałem „Damy kameliowej” młodszego z Aleksandrów Dumas syna naturalnego słynnego autora „Trzech muszkietierów” nadto sama instytucja wielkiej kurtyzany wydawała mi się zawsze dość tajemnicza.

Bardzo młoda „Dama kameliowa”

Rozumiem cokolwiek bohaterów Szekspira, po krwawych stopniach wspinających się na tron króla Anglii, ponieważ i tron i królewska władza są z natury rzeczy niepodzielne, pewnym naiwnym zdumieniem napawali mnie jednak zawsze sędziwi arystokraci i posiadacze milionowych fortun, tracący bez wahania majątek dla jakiejś tam Nany, Manon czy Małgorzaty. Przyjmijmy nawet, że były to kobiety piękne, jednak urodziwych dziewcząt nie brakuje na tym laskawym świecie i żaden to powód, aby akurat dla jednej z nich rujnować sobie życie...

Zarazem — i nie jest to tylko literatura, lecz fakty sprawdzalne historycznie — istniały w przeszłości słynne kokoty, o które niezliczeni wielbiciele wręcz gotowi byli się licytować. Małgorzata Gauthier należy do tych tajemniczych istot, choć Dumas zdaje się nam ręczyć, że w gruncie rzeczy jest to kobieta uczciwa, szlachetna, ba, heroiczna!

Tu czytelnikom należy się jednak pewne wyjaśnienie: otóż obok powieści „Dama kameliowa” (przenoszona) i na ekran, choćby ze słynna kreation Greta Garbo) istnieje również sceniczne opracowanie utworu, doko-

nane przez samego Dumasa. Dziś zapomniana „Dama kameliowa” niesie ze sobą czar teatralnej legendy, rolę Małgorzaty odtworzyła bowiem chociażby Sara Bernhardt czy Eleonora Duse, zaś z wybitnych polskich aktorek Helena Modrzejewska i Maria Przybyłko-Potocka. I cokolwiek nie sądziłobyśmy o samym utworze, zagrać Małgorzatę w pierwszym roku pobytu na zawodowej scenie — co stało się udziałem **Bogusławy Pawelec** — już jest wyróżnieniem, tym pełniejszym, że rola zwieńczona została sukcesem.

„Są utwory liche — pisał Karol Irzykowski po warszawskiej realizacji „Damy kameliowej” w 1926 r. — lecz tak skombinowane, że nieuchronnie muszą płacz wywołać. Są to utwory cebule. Taką cebulą w pięciu aktach jest sztuka Dumasa”.

Wanda Laskowska, autorka nowej adaptacji, rozdzieliła co prawda rzecz na trzy tylko części, oczyściła cokolwiek z niekończących się westchnień i popląkań, nadto jako reżyser poprowadziła spektakl w całości dobrym tempie, jednak co cebula, to cebula i doskonale wyobrażam sobie starsze panie pochlipujące na widowni ze wzruszenia. Mnie na leżkę jakoś się nie zbierało, ze szczerem zain-

N/z: Mariusz Wojciechowski i Bogusława Pawelec.

teresowaniem śledziłem wszelako grę pary głównych wykonawców, których zapamiętałem już sobie z warsztatu dyplomowego studentów PWSFTiIT w sezonie minionym.

Bogusława Pawelec jest przede wszystkim zmienna i niepokojąca, nie błyszczy może nieskazitelną klasyczną urodą, ale dialog prowadzi tak żywo, z takimi wibracjami w głosie, że zaczynamy wierzyć w powszechne zainteresowanie Małgorzatą. Nadto zdaje się być szczerą, gra przekonująco i prosto, nie stając się wywoływać spazmatycznych szlochów ani rozbudowywać dramatu. Ten dramat — jeżeli potrafimy weń uwierzyć — jest tuż w samym tekście i chyba, przede wszystkim dzięki powściągliwości młodej aktorki nie staje się li tylko lichym melodramatem.

Mariusz Wojciechowski — choć oczywiście wolałem go jako Caligulę ze studenckiego spektaklu — rolę Armanda również prowadzi czysto i jasno, śmiało brnąc przez wszystkie naiwności i psychologiczne nieprawdopodobieństwa. Ratuje sprawę autentycznym urokiem młodości, tylko młodość potrafi bowiem być tak głupia i tak bezlistna.

Reszta dużej obsady również spisała się wcale dobrze choć

oczywiście miary muszą tu być różne, bo **Jerzy Przybylski** (Saint Gaudens), **Włodzimierz Skocylas** (Doktor), **Ryszard Sobolewski** (Duval), **Mariusz Leszczyński** (Rieux) czy wreszcie **Bogumił Antczak** (hrabia de Varville) — skorzystali po prostu ze swego bogatego doświadczenia, tworząc barwną i zróżnicowaną galerię postaci. Ładne role dały **Wanda Grzechkowska** (Nichette), a nade wszystko może **Halina Koman-Dobrowolska** (Prudencja), która ze szczerym humorem nakreśliła postać kobiety będącej przedziwną mieszaniną poczciwości i chytryści.

Streszczać sztuki nie będę, mam bowiem podstawy sądzić, iż cała ta historia opowiedziana w kilku zdaniach — wyda się po prostu niemądra. A jednak na scenie ogląda się ją z pewnym zainteresowaniem, bardziej co prawda dla aktorów niż dla niesionych treści.

JERZY PANASEWICZ

TEATR im. JARACZA — Aleksander Dumas (syn): „Dama kameliowa”. — Przekład powieści: **Stanisław Brucz**. — Adaptacja i reżyseria: **Wanda Laskowska**. — Scenografia: **Lujoja Kossakowska**. — Obracowanie muzyczne: **Piotr Hertel**. — Premiera prasowa: 25. VIII. 1978 r.